

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon C.J. Borst AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d.	02-10-2023	Doorkiesnummer +31 235143032 commissielandelijkgebied@noord-holland.nl
Commissie NLG		
Datum commissievergadering	11-09-2023	
Onderwerp: Tweede begrotingswijziging 2023		26 september 2023 1 6

Advies commissie Landelijk Gebied:

de voordracht Tweede begrotingswijziging 2023 als bespreekstuk door te geleiden naar PS van 2 oktober 2023.

Uittreksel van het concept-verslag Landelijk Gebied 11 september 2023:

4.a Financiën: Tweede begrotingswijziging 2023

In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze tweede begrotingswijziging omvat een bijstelling van de begroting 2023. De commissie wordt gevraagd PS te adviseren over de voordracht. De voordracht zal worden geagendeerd voor de PS-vergadering van 2 oktober 2023. Elke commissie adviseert Provinciale Staten over de wijzigingen die betrekking hebben op de beleidsterreinen die onderdeel zijn van de betreffende commissie.

Eerste termijn commissie

Mevrouw **Schneemann** (Volt) is verheugd over het positieve begrotingsresultaat en is blij dat er geen bezuinigingen op groen nodig zijn. Tegelijkertijd maakt ze zich zorgen over de mogelijke aantasting van de reserves in het komende jaar en wil ze ervoor zorgen dat er een evenwichtige begroting wordt gehandhaafd om de reserves op niveau te houden. Bovendien hoopt ze inzicht te krijgen in hoe Europese subsidies worden benut voor natuurbehoud.

De heer **Wallaart** (PvdA) wenst deze eerste commissievergadering Landelijk Gebied van deze zittingsperiode de voorzitter, collega's, Gedeputeerde Staten, de griffier en de provinciedewerks veel succes met het belangrijke werk van de provincie.

Wat betreft de begroting merkt hij op dat er veel geschoven wordt met reserves. Er wordt 5,6 miljoen onttrokken aan het gebiedsprogramma Oostelijke Vechtplassen, terwijl elders de reserve wordt verhoogd. Hoewel er wellicht goede redenen voor zijn, wordt er verwezen naar achterliggende gegevens in het PNN

2024 die pas eind 2023 aan de Staten zal worden voorgelegd. Dit doet denken aan een aflevering van "Kopen zonder kijken," en hij vraagt gedeputeerde staten om meer toelichting over wat er nu precies verwacht kan worden.

Statenlid **Bwefar** (GL) bedankt de ambtenaren voor hun werk en het beantwoorden van alle vragen, ondanks de grote hoeveelheid vragen deze keer. Ze waardeert het dat haar vraag, hoewel een dag te laat ingediend, toch is meegenomen.

Statenlid Bwefar is verheugd te lezen dat de 25.000 euro van het Rijk voor het Ontwikkelkader Geniedijk is ontvangen, en ze benadrukt dat dit goed nieuws is. Daarnaast wil ze aansluiten bij de technische vraag gesteld door de Partij voor de Dieren, nummer 39. Ze benadrukt dat GroenLinks, wat betreft dierenwelzijn, de intrinsieke waarde van het dier als leidend beschouwt in provinciaal beleid, en dit geldt ook voor de landbouwtransitie.

De heer **Vendrig** (BBB) begint met zijn dank aan de ambtenaren voor het opstellen van deze begrotingswijziging, die volgens hem een duidelijke weergave is. Hij wijst vooruit naar punt 5d, die de BBB op de B-agenda heeft laten plaatsen. De BBB heeft vragen met betrekking tot het budget voor het realiseren en beheren van NNN of het verstrekken van natuursubsidies. In de begrotingswijziging ziet hij geen duidelijke toename van het budget, terwijl dit gezien de ambities wel noodzakelijk zou zijn. Hij vraagt zich af of dit geen gemiste kans is.

De heer **Mantel** (JA21) dankt de ambtenaren voor het overzichtelijke stuk. De fractie van JA21 heeft eigenlijk geen bijzonderheden gelezen in deze begrotingswijziging en neemt deze ter kennisname aan.

De heer **Mülder** (D66) sluit zich aan bij de woorden van de heer Wallaart en hoopt op een prettige vergadering met de nieuwe groep. Hij feliciteert tevens heer Vonk met zijn benoeming als voorzitter en belooft steun bij het voorzitterschap.

Wat betreft de begrotingswijziging, merkt de heer Mülder op dat hij weinig opmerkingen heeft in aanvulling op zijn bijdrage in de commissie Bestuur. Echter, hij wil wel een ander punt benadrukken dat direct gerelateerd is aan deze commissie. Het betreft de toenemende toewijzing van extra middelen voor faunaschade, zoals ook eerder al in de Kaderbrief. D66 heeft eerder kritiek geuit over het afschaffen van het eigen risico bij faunaschade, omdat dit kan leiden tot moral hazard, waarbij boeren zelf keuzes kunnen maken die faunaschade kunnen verergeren of verminderen. De heer Mülder is benieuwd naar de maatregelen die de gedeputeerde treft om moral hazard te beperken.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) stemt namens zijn fractie in met de tweede begrotingswijziging en het positieve resultaat van 10,1 miljoen euro. Hij begrijpt dat er 23,1 miljoen euro uit de algemene reserve wordt gehaald, en dit lijkt aanvaardbaar omdat de veranderingen in de begroting het gevolg zijn van

incidentele gebeurtenissen. Als hij het juist begrijpt, heeft hij geen verdere vragen. Als er nog onduidelijkheden zijn, staat hij open voor verdere toelichting.

Statenlid **Kostić** (PvdD) dankt de ambtenaren voor het beantwoorden van de vele vragen. De antwoorden geven haar aanleiding om constructief mee te denken aan oplossingen voor de uitdagingen waar de provincie voor staat.

Statenlid Kostić heeft opgemerkt dat er geld wordt toegewezen aan gebiedscoöperaties Noord-Holland-Zuid voor een integrale aanpak van stikstofreductie in Ronde Hoep, samen met maatregelen om stikstofreductie te bereiken. Ze wil graag weten welke specifieke maatregelen er op stalniveau worden genomen, omdat ze gelooft dat er een noodzaak is voor systeemverandering in plaats van alleen oppervlakkige maatregelen.

Daarnaast heeft ze vragen over het geld dat door het Rijk beschikbaar is gesteld voor natuurinclusief na-isoleren. Dat bedrag wordt maar niet besteed. Ze heeft gezien dat er wordt gesproken over soorten managementplannen en wil weten wat de provincie en de gemeenten precies van plan zijn. Ze stelt voor dat Provinciale Staten meer betrokken worden bij de uitvoering, bijvoorbeeld via een technische briefing.

Statenlid Kostić wijst ook op projecten gericht op het verminderen van broeikasgassen, zoals die in het kader van het PPLG, waarvan de financiering wordt verschoven naar 2024 vanwege vertragingen veroorzaakt door ondernemersonzekerheid. Ze roept op tot een betere inzet van instrumenten om de versnelling te bevorderen, in plaats van het Rijk af te wachten.

Daarnaast vraagt ze aandacht voor de UVR-kennisontwikkeling Bodem en Water, waar drie miljoen euro aan is besteed zonder evaluatie in de afgelopen jaren. Ze verzoekt GS om een evaluatie in te plannen gezien het aanzienlijke bedrag dat is uitgegeven.

Tot slot benadrukt Statenlid Kostić het belang van dierenwelzijn, dat volgens haar moet voortvloeien uit het uitgangspunt van de intrinsieke waarde van dieren zoals vermeld in het coalitieakkoord. Ze vraagt om meer aandacht en toelichting van GS op hoe het College structureel aandacht wil besteden aan dierenwelzijn in de begroting en de besteding van geld.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Beemsterboer** beantwoordt de vragen op het gebied van zijn portefeuille in eerste termijn. Als eerste beantwoordt de gedeputeerde de vraag van D66 over de toenemende faunaschade. D66 stelt dat de verlaging van de drempel voor het eigen risico van faunaschade van 20–25 procent naar 5 procent ervoor heeft gezorgd dat de schade nu naar boven moest worden bijgesteld. Hij merkt echter op dat de stijging van de faunaschade vooral te maken heeft met de toegenomen schade zelf. Dit doet iets met de reflectie op het beheer. Gedeputeerde Beemsterboer benadrukt dat ze willen voorkomen dat er steeds meer beheer nodig is en dat ze liever beheren op een niveau waar zo min mogelijk dieren moeten worden

beheerd. Hij herinnert eraan dat zelfs toen het eigen risico tijdelijk hoger was in de afgelopen vier jaar, de faunaschade niet aanzienlijk is afgenomen. Hij denkt dat de stijgende lijn verband houdt met de toegenomen schade veroorzaakt door veel verschillende dieren en mogelijk ook door de toegenomen waarde van gewassen.

Statenlid **Kostić** (PvdD) is blij te horen van de nieuwe gedeputeerde dat de inzet is om dieren zo min mogelijk te doden. Ze is blij met deze opstelling. Haar concrete vraag is nu: wat onderneemt GS concreet om ervoor te zorgen dat dit inderdaad zo min mogelijk gebeurt? Wat is de provincie van plan om dit doel te bereiken?

Gedeputeerde **Beemsterboer** legt uit dat er momenteel wordt gewerkt aan een nieuw faunabeheerplan waarbij activiteiten zoals verjagen en diervriendelijke oplossingen worden overwogen. Hij erkent dat het antwoord mogelijk niet helemaal bevredigend zal zijn. Gedeputeerde Beemsterboer wijst erop dat als een dierenpopulatie exponentieel groeit, uiteindelijk steeds meer dieren moeten worden beheerd of gedood om het onder controle te houden. Daarom is het doel om de populatie te beheren op een niveau waarbij er geen sprake is van exponentiële groei.

Statenlid **Kostić** (PvdD) wijst erop dat deze theorie wetenschappelijk niet is bewezen. Haar oorspronkelijke vraag was gericht op de maatregelen die de gedeputeerde neemt om ervoor te zorgen dat er zo min mogelijk dieren worden gedood. Met andere woorden, welke niet-dodelijke maatregelen zet hij in om datzelfde doel te bereiken?

Gedeputeerde **Beemsterboer** merkt op dat de vraag nu iets anders is dan eerder gesteld. Hij benadrukt dat het College, zoals ook vermeld in het coalitieakkoord, inzet op zoveel mogelijk niet-dodelijke maatregelen. Het doel is om te voorkomen dat ze uiteindelijk toch genoodzaakt zijn om dodelijke maatregelen te nemen. Maar als dat punt bereikt wordt, dan willen ze actief beheren om de situatie te controleren, zoals de gedeputeerde eerder al aangaf. Het soort maatregelen komt terug in het faunabeheerplan. Een voorbeeld is het verjagen.

Statenlid **Bwefar** (GL) heeft de gedeputeerde horen zeggen dat de kosten voornamelijk zijn gestegen vanwege toegenomen schade. In de vorige Statenperiode had ze begrepen dat de kosten stegen terwijl de schade gelijk bleef, vanwege inflatie.

Gedeputeerde **Beemsterboer** bevestigt, zoals hij in de beantwoording al aangaf, dat de waarde van het gewas ook is gestegen.

De heer **Mülder** (D66) begrijpt dat inflatie zeker een rol speelt en dat ook de schade toeneemt, hoewel dat bijvoorbeeld vorig jaar niet het geval was. Hij wijst erop dat de begrotingswijziging niet uitlegt waarom dit zo is. De heer Mülder merkt op dat er vorig jaar 10,3 miljoen euro aan is besteed, en dit jaar zal er op basis van de laatste begrotingswijzigingen 15,9 miljoen euro worden uitgegeven. Hij hoopt dat dit niet

alleen door inflatie wordt veroorzaakt, en hij wil graag weten waarom de schade dit jaar zoveel hoger is dan voorheen.

Gedeputeerde **Beemsterboer** legt uit dat het niet alleen gaat om de algemene inflatie, maar ook om de inflatie van gewassen. Hij begrijpt dat bijvoorbeeld de waarde van gras aanzienlijk is gestegen. De gedeputeerde wijst erop dat BIJ12 rapporteert over hoe de schade is opgebouwd. Dus voor een gedetailleerde onderbouwing verwijst de gedeputeerde naar hun rapport.

De heer **Mülder** (D66) ziet graag hoe het bedrag is opgebouwd.

Gedeputeerde **Beemsterboer** moet het antwoord op de vraag over de maatregelen op stalniveau schuldig blijven. De gedeputeerde heeft de ambtelijke organisatie gevraagd hier inzicht in te geven.

Wat betreft de vraag over dierenwelzijn van de Partij van de Dieren, benadrukt hij dat het bij dit agendapunt gaat om een begrotingswijziging. Het feit dat er niets in die wijziging is opgenomen, betekent niet per se dat er meer of minder wordt gedaan voor dierenwelzijn. In principe wordt teruggevallen op de begroting. Hij voegt eraan toe dat dierenwelzijn pas twee maanden in zijn portefeuille zit, dus hij moet nog nadenken over of er extra budget nodig is en zo ja, hoeveel. Soms kunnen er ook veel dingen worden gedaan zonder extra budget.

Gedeputeerde **Kocken** beantwoordt de vragen in eerste termijn op het gebied van haar portefeuille. De gedeputeerde wijst erop dat dit de tweede begrotingswijziging is en dat er ook een nieuw akkoord en een nieuwe begroting op komst zijn. Hierdoor zijn de wijzigingen in de huidige begrotingswijziging beperkt. De gedeputeerde benadrukt dat het nieuwe Programma Natuur en Natuurbeheer (PNN) binnenkort wordt gepresenteerd en raadt aan om te wachten op die informatie voordat er vragen worden gesteld over wat er in het PNN staat en hoe het zich verhoudt tot het vorige PNN.

Gedeputeerde **Kocken** benadrukt dat het belangrijk is om ervoor te zorgen dat reserves niet worden uitgeput. Dit vereist zowel beheermaatregelen aan provinciale kant om alles goed te plannen en de provincie oefent ook druk uit op het Rijk om de benodigde financiën te verkrijgen. Ze wijst erop dat de val van het kabinet de situatie heeft bemoeilijkt, maar dat dit onderwerp wel de aandacht van het College heeft.

Wat betreft Europese subsidies legt ze uit dat de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) valt onder het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb), waarvan 65 procent door Europa wordt gefinancierd en de overige 35 procent door het Rijk en andere overheden. Dit is de belangrijkste subsidie die de provincie gebruikt voor natuurbeheer.

Gedeputeerde **Kocken** reageerde op de vraag van de heer Vendrig over de mogelijkheid om het budget te verhogen. Ze merkte op dat dit op dat moment, bij de tweede begrotingswijziging, nog niet aan de orde

was. Ze benadrukte dat ze zeker moeten overwegen hoe ze hiermee verder zullen gaan, vooral omdat de transitiegelden nog niet helemaal duidelijk zijn en ze niet volledig kunnen vertrouwen op het verkrijgen van die financiële middelen.

Verder vroeg Statenlid Kostić naar de vertraging bij natuurinclusief na-isoleren en waarom het niet vlot verloopt. Gedeputeerde Kocken legde uit dat dit een complexe kwestie is met verschillende belangen. Enerzijds wil men graag snel isoleren om energie te besparen, maar anderzijds vereist isolatie vaak een soortenonderzoek op huisniveau, wat vooral voor particuliere huiseigenaren een aanzienlijke drempel vormt vanwege de kosten en de tijd die dit in beslag neemt. De zoektocht naar geschikte experts draagt ook bij aan vertraging. De provincie is momenteel in overleg met gemeenten om alternatieve benaderingen te onderzoeken, zodat individuele huiseigenaren zonder al te veel obstakels aan de slag kunnen. Het proces blijft dus hangen vanwege de vereiste toestemming en het tijdrovende onderzoek dat daarvoor nodig is.

Statenlid **Kostić** (PvdD) benoemt dat er in de Staten ook experts zijn op dit gebied en benadrukt dat het belangrijk is om ook hen te betrekken bij dit onderwerp. Ze vraagt opnieuw of de gedeputeerde bereid is om hen hierbij te betrekken door bijvoorbeeld een technische briefing te organiseren. Ze wijst erop dat na-isolatie een cruciaal punt is en dat er relatief veel geld van het Rijk voor is ontvangen. Ze vindt het belangrijk om hierover in deze context te kunnen nadenken en vraagt of de gedeputeerde dit kan toezeggen.

Gedeputeerde **Kocken** zegt toe, als daar vanuit Provinciale Staten behoefte aan is, een technische briefing te organiseren over het onderwerp na-isolatie.

Tweede termijn

Statenlid **Kostić** (PvdD) zal een motie voorbereiden waarin wordt gevraagd een klein budget te reserveren voor dierenwelzijn voor het budgetjaar 2023.

De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken.